

Naturvernforbundet
Hordaland

NJFF
Hordaland

avdeling
Hordaland

Bergen og Hordaland Turlag

Bergen og Omland
Friluftsråd

Miljødirektoratet

konsekvensutredninger@miljodir.no

Bergen, 11. september 2024

Dette innspillet sendes på vegne av Bergen og Hordaland Turlag (DNT), BirdLife Norge avd. Hordaland, Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, og Bergen og Omland Friluftsråd.

Innspill til revidering av forskrift om konsekvensutredninger

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland har tidligere ytret vår bekymring overfor Miljødirektoratet om det vi mener er manglende kontroll med at reguleringsplaner oppfyller helt sentrale krav som ligger i dagens miljølovverk, da særlig i naturmangfoldloven (nml) og i forskrift om konsekvensutredninger (kuf). Vi har blitt oppfordret av Miljødirektoratet til å sende inn et mer formelt innspill om problemstillingen, siden forskrift om konsekvensutredninger skal revideres.

Kommunene er arealmyndighet for de aller fleste reguleringsplaner, men vår erfaring tilsier at det er svært varierende i hvor stor grad kommunene sørger for at nevnte miljølovverk følges. Det er vår oppfatning at det heller ikke foregår noen effektiv kontroll (fra myndighetshold) med kommunene på dette området. Det får altså i praksis trolig ingen konsekvenser om reguleringsplaner vedtas uten at helt sentrale krav i nml og kuf blir fulgt. Uten fungerende kontrollmekanismer får man selvsagt et suboptimalt system.

Vi mener altså at det er denne manglende kontrollmekanismen som trolig gjør at systemet i dag ikke fungerer etter lovgivers hensikt. Det at miljølovverket ikke følges godt nok opp av planmyndigheten går utover våre felles naturverdier, som lovverket nettopp skal beskytte. Kommunene er riktig nok arealmyndighet, men de står selvsagt ikke over de krav som ligger i lover og forskrifter.

FNF Hordaland har siden 2020 klaget på 8 vedtatte reguleringsplaner – begrunnet ut fra nml og/eller kuf. Dette er planer i Alver, Austevoll, Bergen (3), Stord og Øygarden (2) kommuner. Av disse 8 klagen er 7 ferdigbehandlet hos Statsforvalteren i Vestland, og så langt har vi fått avslag på 6. Én av klagen fikk vi medhold i, som da medførte at Statsforvalteren opphevet den aktuelle reguleringsplanen, men etter noen få tekstlige oppdateringer i saken, ble den samme reguleringsplanen vedtatt på nytt, og denne gangen ble den etterfølgende klagen vår avslått av

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
hordaland@fnf-nett.no | Tverrgt. 4-6, 5017 Bergen | 99 62 28 30
organisasjonsnummer 918 407 855 | www.fnf-nett.no/hordaland

statsforvalteren (så hele prosessen medførte i praksis ingen endringer i planutformingen). Av de 6 klageavslagene fra Statsforvalteren, har vi klaget ett av disse videre til Sivilombudet, og den saken fikk vi medhold i¹. Dette endte med at reguleringsplanen fv. 561 Kolltveit – Ågotnes (Øygarden kommune) ble opphevet i mars 2024. Vi kommer til å prøve flere av klagevedtakene fra Statsforvalteren inn for Sivilombudet fremover.

I tillegg tar vi med at undertegnede FNF-koordinator tidligere har vært saksbehandler for Naturvernforbundet i Rogaland i to klager på reguleringsplaner i Rogaland – begge i Karmøy kommune. Begge disse klagene ble avslått av statsforvalterne (en av klagene ble behandlet av Statsforvalteren i Vestland, som settstatsforvalter), men begge klagevedtakene ble i ettertid klaget inn for Sivilombudet. I den ene saken var Sivilombudet tydelige på at reguleringsplanen måtte oppheves (og denne reguleringsplanen ble opphevet av Statsforvalteren i Rogaland i juli 2023)², mens den andre saken har (foreløpig) ikke blitt realitetsbehandlet av Sivilombudet – siden det aktuelle vegprosjektet fortsatt mangler en av to reguleringsplaner for å kunne realiseres.

Vår erfaring så langt viser altså at det på det nærmeste er umulig å få medhold hos statsforvalteren på klager som er begrunnet med manglende etterlevelse av naturmangfoldloven og forskrift om konsekvensutredninger i vedtatte reguleringsplaner (selv om manglene er ganske så åpenbare). I tillegg viser erfaringen vår med Sivilombudet så langt at de samme sakene/klagene får en helt annen juridisk vurdering der.

Konklusjonen vår – så langt – er altså at det ikke bare er manglende juridisk kontroll med kommunenes planvedtak, men også at klagebehandlingen – i de tilfeller der planmyndighet og klagemyndighet blir gjort oppmerksomme på brudd på lovverket – ikke holder mål juridisk.

Å måtte klage videre til Sivilombudet mener vi er en «løsning» som ikke kan godtas – siden Sivilombudet både har begrenset kapasitet, og begrenset anledning til å vurdere sakers faktum. Det er også svært ressurskrevende å klage til Sivilombudet – og det er selvsagt også ressurskrevende for Sivilombudet å skulle behandle disse sakene. Vi mener det er opplagt at det må hvile et større ansvar på statsforvalterne når det gjelder å sørge for at planvedtak etterlever krav i dagens miljølovverk – inklusiv forskrift om konsekvensutredninger. Slik det er i dag, virker det ikke som at det får noen konsekvenser om planmyndigheten vedtar planer som går på tvers av for eksempel forskrift om konsekvensutredninger – dette gjelder både planer som mangler konsekvensutredning (men som skulle hatt det), samt mangler ved gjennomført konsekvensutredning.

Vi håper at dette innspillet kan være til nytte for Miljødirektoratet i den videre prosessen med revideringen av forskrift om konsekvensutredninger. Hvis direktoratet ønsker nærmere informasjon om de aktuelle klagesakene – utover de to uttalelsene fra Sivilombudet – er det bare å ta kontakt med undertegnede.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

¹ <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/mangelfull-vurdering-etter-naturmangfoldloven-reguleringsplan-for-ny-fylkesveg/>

² <https://www.sivilombudet.no/uttalelser/detaljregulering-for-nye-veavagen-skole-klageinstansens-provingsplikt-og-betydningen-av-nye-opplysninger-som-tilkommer-etter-kommunens-vedtak/>

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjessene. Per i dag er det tolv ansjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, BirdLife Norge avd. Hordaland, Haugesund Turistforening, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer ansjessene rundt 54 000 medlemmer.

